

Боднар О. А.

канд. екон. наук, асистент

кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Церуш К. В.

здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв, Україна

Проблеми фінансового ринку та шляхи їх вирішення

Засадою стабільного розвитку ринкової національної економіки України є наявність ефективно організованого фінансового ринку, що є передумовою розвитку інших секторів економіки. У порівнянні з розвитком зовнішньої економіки, на сьогодні в Україні спостерігається трансформація національного ринку у складних кризових умовах, тому потрібно застосувати сучасні шляхи вирішення проблем, що виникли на даному етапі розвитку, застосовуючи досвід іноземних країн. Саме тому дослідження проблем фінансового ринку України в умовах економічної кризи та невизначеності є досить актуальним.

Вагомий внесок у дослідження проблем фінансового ринку України зробили відомі вітчизняні вчені, серед яких О. Д. Василик [1], В. М. Опарін [2], О. В. Герасименко [3], Л. М. Алексеєнко [4], та інші. Проте, аналіз новітньої економічної наукової літератури свідчить про те, що в Україні фінансовий ринок в своєму розвитку є доволі мінливим та нестабільним, тому потребує детальнішого вивчення.

На думку О. Василика [1] фінансовий ринок – це механізм перерозподілу фінансових ресурсів між окремими суб'єктами підприємницької діяльності, державою і населенням, між учасниками бюджетного процесу, деякими міжнародними фінансовими інституціями. Проте, ми погоджуємось з думкою В. Опаріна, що фінансовий ринок – це сукупність обмінно-перерозподільних відносин, пов'язаних з процесами купівлі-продажу фінансових ресурсів, необхідних для здійснення виробничої та фінансової діяльності [2].

Відсутність у сучасній українській науці теоретичних положень правового характеру, що дають змогу здійснювати регулювання фінансового ринку, проникнення різноманітних зарубіжних управлінських доктрин у науково-освітній процес, в яких не враховується специфіка вітчизняного ринку, недовіра населення до інституційних учасників фінансового ринку, що обмежує можливості продуктивного менеджменту – дуже негативно впливають на економіку України в цілому. Аналізуючи процеси, які відбуваються на сьогоднішній день, можна відмітити три найактуальніші проблеми, вирішення яких, покращить функціонування фінансового ринку:

- 1) проблема залучення ресурсів;
- 2) недосконалість фінансової системи;
- 3) відсутність узгодженої законодавчо-нормативної бази.

Проблемою українського фінансового ринку є відсутність фінансових ресурсів аби мати змогу забезпечити інвестиційний попит з боку реального сектору економіки. Для розв'язання даної проблеми слід створити умови, які б дозволяли додатково залучати фінансові ресурси, а саме заощадження населення та «тіньовий капітал», а також створити сприятливі умови для іноземних інвесторів.

Вирішенням проблеми залучення фінансових ресурсів є:

1. Банківські установи, що мають змогу акумулювати фінансовий капітал. В умовах економічної кризи кількість банківських установ значно зменшилась, що посприяло згурпуванню ресурсів; окрім того, переважно, спостерігається рух грошових коштів у безготівковій формі, обслуговуючи "тіньовий" капітал.

2. Участь учасників фондового ринку (інвестиційні компанії та фонди, трастові компанії) в акумулюванні та інвестуванні фінансового капіталу.

Однією із найважливіших проблем економічного процвітання в Україні є недосконалість фінансової системи. У ході останніх подій спостерігається економічна криза, яка характеризується, насамперед, дисбалансом доходів і видатків у державному бюджеті, стрімким зростанням державного богу, нераціональним рівнем податкових вилучень для формування бюджетів усіх рівнів. Основними напрямками подолання фінансової кризи може бути зокрема: запровадження жорсткого режиму економії щодо витрачання бюджетних коштів; визначення доцільності фінансування деяких соціальних витрат; зменшення обсягів фінансових запозичень для покриття дефіциту державного бюджету; вдосконалення інструментів залучення до інвестиційної сфери особистих накопичень населення; оптимізація рівня податкових вилучень до бюджету [5].

Для підвищення дієвості фінансової системи необхідно терміново впроваджувати елементи фінансової та стабілізаційної політики, пріоритетними напрямками якої мають бути: оптимізація ефективності фінансування завдань, які належать до сфери компетенції держави та місцевої влади; розвиток страхових механізмів пенсійного забезпечення, медичного обслуговування, страхових принципів фінансування отримання вищої та спеціальної освіти; заохочення комерційного кредитування суб'єктів господарської діяльності; заохочення розвитку механізмів випуску корпоративних облігацій, розрахованих як на внутрішній, так і на зовнішній ринки; цілеспрямований розвиток інститутів та інструментів фондового ринку [6].

Наступна проблема – відсутність узгодженої законодавчо-нормативної бази оптимального нагляду за функціонуванням небанківських фінансових установ. Для вирішення вищезгаданої проблеми в Україні необхідно впровадити комплекс довгострокової стратегії, основною метою діяльності якої повинно бути:

1. Створення ефективної системи регулювання та нагляду за діяльністю небанківських фінансових установ, щодо яких не існує чіткого та повноцінного законодавчого поля та відсутній орган регулювання та нагляду.

2. Створення узгодженого законодавства та стабільного політичного і економічного середовища.

3. Розробка та узгодження концепції створення та діяльності незалежного органу регулювання та нагляду за діяльністю небанківських фінансових установ. Цей документ має визначати засади створення та діяльності органу регулювання та нагляду, його функції та механізми їх реалізації.

4. Розробка та узгодження концепції розвитку законодавчого поля фінансового сектору. Ця концепція має передбачати стратегію розробки та прийняття ряду законопроектів, що регламентують діяльність окремих видів небанківських фінансових установ та доповнюють вже існуючу законодавчу базу по фондовому ринку та банківському сектору.

5. Розробка та прийняття єдиної стратегії розвитку фінансового сектору України та визначення в її рамках довготермінової програми, спрямованої на створення сприятливих умов для розвитку небанківського фінансового сектору в цілому та окремих видів небанківських фінансових установ зокрема [7].

Отже, сукупність сучасних процесів, які відбуваються на фінансовому ринку, мають негативний характер розвитку та свідчать про необхідний план розробки та впровадження заходів щодо стабілізації стану фінансового ринку. Таким чином, вважаємо, що в Україні необхідно впровадити комплекс довгострокової стратегії, а саме: моніторинг діяльності фінансових установ, з метою своєчасного виявлення проблемних питань та своєчасного відреагування, ліквідувати неплатоспроможні банківські установи, врегулювати питання щодо продажу-передачі проблемних цінних паперів, впровадити механізми конвертації депозитів в акції, посилити систему захисту прав інвесторів та споживачів впровадженням законодавчої бази, відновити довіру населення до фондового ринку, що, у свою чергу, забезпечить прозорість та ліквідність фінансових інструментів ринку.

Список використаних джерел:

1. Василик О. Д. Теорія фінансів: навч. посібник. Київ : Центр навч. літ., 2005. 480 с.
2. Опарін В. М. Фінанси (заг.теорія) : навч. посіб. вид 2-ге. доп. і перероб. Київ : КНЕУ, 2002. 240 с.
3. Карпінський Б. А., Герасименко О. В. Фінансова система : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2003. 184 с.
4. Алексеєнко Л. М., Савчук Н. В. Моніторинг учасників фінансового ринку: реалії та пріоритетні напрями гарантування національної безпеки. *Наука й економіка*. 2010. № 4. С. 7-11.
5. Крилова А. О. Фінансовий сектор України: сьогодні й завтра. *Вісник НБУ*, 2007. №12. С. 36-39.
6. Лютий І. О. Новітні тенденції розвитку фінансової системи. *Фінанси України*. 2004. №5. 24-29 с.
7. Литвиненко Т. М. Економічна культура фондового ринку – запорука успішного реформування економіки. *Фінанси України*. 2000. №2. 50-53с.
8. Шишпанова Н. О. Фінансовий ринок України: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. *ModernEconomics*. 2017. №1.